

I

HAARLEM

Quan el gall d'Amsterdam cantarà,
la gallina d'or de Haarlem pondrà.

NOSTRADAMUS, *Les centúries*

Haarlem, aquella admirable bambotxada⁸ que resum l'escola flamenca, Haarlem pintat per Jean Brueghel, Peter Neef, David Teniers i Paul Rembrandt.

I el canal on l'aigua blava tremola, i l'església on el vitrall d'or resplendeix, i el balcó de pedra on s'eixuga la roba blanca al sol, i les teulades, verdes de llúpol.

I les cigonyes que aletegen al voltant del rellotge de la casa de la vila, que allarguen el coll amunt, pels aires, i que van rebent en el bec les gotes de la pluja.

I el burgmestre indiferent que s'acaricia amb la mà el sotabarba, i el florista enamorat que s'aprima, amb els ulls fits damunt una tulipa.

I la gitana que s'extasia amb la seva mandolina, i el vell que toca el Rommelpot,⁹ i l'infant que infla una bufeta.

I els bevedors que fumen en la rònega taverna, i la minyona de l'hostal que penja un faisà mort a la finestra.¹⁰

II

EL PALETA

EL MESTRE D'OBRES. – Mireu aquests baluards;
aquests contraforts, semblen construïts per a
l'eternitat.

SCHILLER, *Guillem Tell*

El paleta Abraham Knupfer canta, amb la paleta a la mà, a dalt de tot de la bastida, tan alta que, tot llegint els versos gòtics de la campana major, anivella els seus peus amb l'església de trenta arcbotants i amb la ciutat de trenta esglésies.

Veu com les tarasques de pedra vomiten l'aigua de les pissarres en l'abisme confús de galeries, finestres, petxines, cloquers, torratxes, teulades i bastides, les quals taca d'un to gris l'ala retallada i immòbil del terçol.

Veu les fortificacions que es perfilen en forma d'estrella, la ciutatadella que senyoreja com una gallina en la vianda, els patis dels palaus on el sol fa estroncar les fonts, i els claustres dels monestirs on l'ombra va girant entorn dels pilars.

Les tropes imperials s'han allotjat en el barri. Mireu allà baix un cavaller que va tocant el tambor. Abraham Knupfer reconeix el seu tricorn, els cordons de llana roja, l'escarapella travessada per una bagueta i el faldó lligat amb un llaç.

El que ell veu, a més, en el parc coronat de gegantescos brancatges, damunt amples gespes de color maragda, són uns mercenaris que disparen i foraden amb els arcabussos un ocell de fusta, penjat d'un fil en la punta d'un arbre de maig.

I al vespre, quan la nau harmoniosa de la catedral s'adormí, ajudada amb els braços en creu, ell albirà des de l'escala, allà en l'horitzó, un poble incendiat per uns soldats malfactors, que refulgia com un cometa en l'atzur.¹¹

III

EL CAPITÀ LAZARE

—Caldrà prendre moltes precaucions pels temps que corren, sobretot des que els falsificadors de moneda s'han instal·lat en aquest país.

El setge de Bergen op Zoom

S'asseu en la seva cadira de braços de vellut d'Utrecht, en Johan Blazius, mentre que el rellotge de Saint-Paul anuncia el migdia per damunt de les teulades corcades i fumades del barri.

S'asseu en la seva caixa forta de fusta d'Irlanda, el poagrós llobard, per canviar-me aquell ducat d'or que trec de la gira de les mitges on el porto lligat, i calent d'un pet.

És un dels dos mil que un atzar sagnant de la fortuna i de la guerra ha fet córrer des de l'escarsella d'un prior de benedictins fins a la bossa d'un capità de lansquenets!

Que Déu em perdoni! El miserable l'examina a través de la seva lupa i el pesa en les seves petites balances, com si la meva espasa hagués encunyat moneda falsa en el crani d'un monjo!

Vinga, enllestim, mestre cornut! Que jo no tinc ni humor ni temps per espantar aquells rufians d'allà baix, a qui la teva dona acaba de llançar un ram de flors per aquella escletxa.

I necessito celebrar-ho, despreocupat i malenconiós, bevent en uns *vidrecomes*,¹² des que la pau de Munster m'ha tancat en aquest castell com una rata dins un fanal.